

NORDEFECO alueellisen puolustusyhteistyön lippulaivana

Mika Peltonen

Pohjoismaisella puolustusyhteistyöllä on pitkä historia. Se käynnistyi jo 1960 -luvulla alkaneella rauhanturvayhteistyöllä. Pohjoismaisen yhteistyön perimmäisenä tarkoituksena on alusta alkaen ollut löytää toiminnallista ja operatiivista hyötyä erityisesti rauhanturva- ja kriisinhallintaoperaatioissa sekä tunnistaa mahdolliset yhteiset puolustusmateriaalihankkeet.

Kaikkien Pohjoismaiden kiristynyt taloudellinen tilanne, valtioiden keskinäisriippuvuuden lisääntyminen, puolustusmateriaalin kallistuminen ja entistä haastavammat sotilaalliset kriisinhallintatehtävät korostavat entisestäänkin yhteistoiminnan tiivistämistarpeita.

Pohjoismaista puolustusyhteistyötä varten perustettiin aikaisempien yhteistyörakenteiden selkiyttämiseksi ja tehostamiseksi marraskuussa 2009 Tukholmassa pidetyssä puolustusministerikokouksessa yhteistoimintaelin (NORDEFECO, Nordic Defence Cooperation), johon kuuluvat kaikki viisi pohjoismaata.

NORDEFECO:n puheenjohtajuus on vuosittain kiertävä. Suomi toimii puheenjohtajamaana tänä vuonna. Suomi on vahvasti sitoutunut pohjoismaiseen puolustusyhteistyöhön ja pyrkii puheenjohtajuuskaudellaan kehittämään edelleen toimintatapoja muun muassa rakentamalla monivuotisen toimintasuunnitelman. Puheenjohtajakauden aikana on tavoitteena saavuttaa konkreettisia, mitattavia tuloksia. Mahdollisimman monia selvitysvaiheessa olevia projekteja siirretään varsinaiseen toteutusvaiheeseen.

Suomen puheenjohtajakauden tavoitteita tukee kansalaisten myönteinen suhtautuminen pohjoismaiseen puolustusyhteistyöhön. Maanpuolustustiedotuksen suunnittelukunnan (MTS/2012) tutkimuksen mukaan yli 90 prosenttia suomalaisista kannattaa pohjoismaista puolustusyhteistyötä.

NORDEFECO ei ole puolustus- eikä sotilasliitto, eikä sillä ole omaa monikansallista esikuntarakennetta. Käytännön puolustusyhteistyötä tehdään jäsenmaiden kansallisissa rakenteissa. NORDEFECO:n ensisijaisena tehtävänä on ohjata ja koordinoida maiden välistä yhteistoimintaa. On muistettava, että pohjoismainen puolustustyö ei edellytä sitä, että kaikki maat osallistuvat kaikkiin projekteihin. Yhteistyön tavoiteasettelu on haluttu pitää maakohtaisesti joustavana ja innovatiivisena.

NORDEFECO on herättänyt ansaittua kansainvälistä kiinnostusta alueellisena, pienten valtioiden puolustusyhteistyönä. NORDEFECO-maat ovat avanneet tapauskohtaisia yhteistyömahdollisuuksia muun muassa Baltian maille sekä muille löyhän Northern Group -yhteenliittymän maille. Edellytyksenä on ollut kaikkien hyötyminen.

NORDEFECO on olennainen osa Suomen kansainvälistä verkottumista, jolla osaltaan vahvistetaan puolustuskykyä. Verkottumisella pyritään kustannustehokkuuteen, omien suorituskykyjen kehittämiseen ja tarkoituksenmukaiseen käyttöön. Suorituskykyjä rakennetaan yhä enemmän kansainvälisessä yhteistyössä, jossa pienemmät, kiinteämmät maaryhmät sitoutuvat joustaviin kumppanuussuhteisiin.

NORDEFECO-yhteistyön tähänastiset saavutukset kuluneen neljän vuoden aikana voidaan jakaa karkeasti toiminnallisiin ja materiaalsiin tuloksiin.

Toiminnallisia, onnistuneita tuloksia on saavutettu muun muassa ilma- ja meritilannekuvan tietojen vaihdossa, yhteispohjoismaisen harjoitussuunnitelman laadinnassa, maa- ja merivoimien yhteisharjoituksissa, ilmavoimien rajat ylittävissä harjoituksissa, erikoisjoukkojen lääkintäkoulutuksessa, taktisessa ilmakuljetusyhteistyössä, gender-koulutuksessa sekä kriisinhallintaoperaatioita palvelevassa yhteistoiminnassa kuten koulutus- ja kurssitoiminnassa, improvisoitujen räjähteiden raivaamisessa, operaatioiden huoltokuljetuksissa ja huoltojärjestelyissä. Edellä mainittujen toiminnallisilla tuloksilla ei ole vielä saatu suuria rahallisia säästöjä, mutta niiden kautta on pystytty kehittämään välineitä, henkilöstön osaamista ja toimintakykyä sekä toiminnan vaikuttavuutta. Yhteinen tekeminen on jo sellaisenaan arvokas asia.

Sen sijaan materiaaliapuolella on jo saavutettu merkittävää taloudellista hyötyä esimerkiksi siitä, että Suomi on hankkinut Ruotsilta ja Norjalta käytettyjä, hyväkuntoisia kuljetuspanssarivaunuja ja telakuorma-autoja. Myös yhteispohjoismainen rannikkopuolustuksen pintatorjuntaohjusprojekti etenee suotuisasti. Materiaalialalla on käynnissä lukuisia selvityksiä ja projekteja, joilla pyritään löytämään yhteisiä kustannustehokkaita ratkaisuja ja hankintoja sotilaallisten suorituskykyjen ylläpitoon ja kehittämiseen. Materiaaliyhteistyö edellyttää monien erilaisten intressien ja haasteiden yhteensovittamista. Näitä ovat olleet muun muassa eroavaisuudet ulko- ja turvallisuuspolitiikassa, teollisuuspolitiikassa, kilpailutusikänteissä, lainsäädännössä, budjetoinnissa, suunnitteluajakatauluissa sekä kansallisten materiaalinhankintojen eriaikaisuudessa.

Pohjoismainen sotilaallinen yhteistyö on tärkeätä, sillä se lisää kaikkien osallistujamaiden toiminnallista, operatiivista suorituskykyä ja tuottanee tulevaisuudessa kasvavia kustannussäästöjä. Yhteistoiminta tukee Pohjoismaiden roolin vahvistumista kansainvälisenä toimijana sekä edistää vakautta Pohjois-Euroopassa.

Pohjoismainen sotilaallinen yhteistyö ei ole kuitenkaan jäseniään velvoittava puolustusliitto, eikä ratkaisu, jolla jonkun maan puolustus hoituu. Pohjoismaisen sotilaallisen yhteistyön rinnalla on edelleen jatkettava kansallisen puolustuksen kehittämistä omista lähtökohdista ja tavoitteista. Pohjoismaiden välinen yhteistyö ei tuo mukanaan turvallisuustakeita, eikä se voi olla maanpuolustuksen mitoituksen peruste

Suomi luovuttaa ruorin tyytyväisin ja luottavaisin mielin norjalaisille.

Mika Peltonen
operaatiopäällikkö, kenraaliluutnantti
Pääesikunta

Aikaisemmin sarjassa ilmestyneitä kolumneja

Nro.		Kirjoittaja
34/2013	26.9.2013	Itämeri ja moraalinen saastuminen Karjalan ja koko Suomen arkkipiispa Leo
26/2013	1.8.2013	Itämeri-haaste nimeltä korruptio Erkki Laukkanen, puheenjohtaja, Transparency, Suomi
11/2013	14.3.2013	Voisi Tallinnaan mennä muutenkin kuin turistiksi Markku Mantila, päätoimittaja, Kaleva
6/2013	7.2.2013	Itämeren alueen ruokayhteistyön mahdollisuudet Johanna Mäkelä, professori, Helsingin yliopisto
1/2013	3.1.2013	Itämeren alueen jäsenvaltiot ja eurokriisi Olli Rehn, varapuheenjohtaja, Euroopan komissio
47/2012	20.12.2012	Ryöstöretkien ja kaupankäynnin meri - Itämeren kansojen seikkailut esihistoriallisella ajalla Jarl-Thure Eriksson, kansleri, Åbo Akademi
42/2012	16.11.2012	Pullopостia - Meri yhdistää Suomea ja Viroa Aleksi Härkönen, suurlähettiläs, Suomen suurlähetystö, Tallinna
37/2012	12.10.2012	Venäjän WTO-jäsenyyden alkumetrejä Heli Simola, ekonomisti, Suomen Pankin siirtymätalouksien tutkimuslaitos
34/2012	21.9.2012	Cleantechista ratkaisu Itämerelle ja Suomen talouskasvulle Jyri Häkämies, elinkeinoministeri, Työ- ja elinkeinoministeriö
30/2012	24.8.2012	Pohjoismaiden ja Baltian maiden yhteistyötä laajalla rintamalla Erkki Tuomioja, ulkoasiainministeri, ulkoasiainministeriö
7/2012	10.2.2012	Itämeren kohtalo ratkaistaan puhdistamoilla eikä juhlapuheissa Juha Nurminen, puheenjohtaja, John Nurmisen Säätiö
1/2012	6.1.2012	Työnjaolla tehokkuutta Itämeren alueen yhteistyöhön Thomas Götz, Saksan Suomen suurlähettiläs